

Kunskap och kännedom om allmansrätten hos unga

Frågor om friluftsliv och
allmansrätten, 15–24 år, i
Ungdomsbarometern 2025

Johan Faskunger, sakkunnig
Svenskt Friluftsliv

Om undersökningen

Totalt 17 445 deltagare i Ungdomsbarometern nov 2024

15–24 år

Frågor om allemansrätten (1 525 svarande)

Rapport publicerad våren 2025

<https://svensktfriluftsliv.se/fakta/rapporter/>

Inställning till friluftsliv, friluftsvanor
och kunskap om allemansrätten
hos ungdomar

Underlag från
Svenskt Friluftsliv &
Ungdomsbarometern

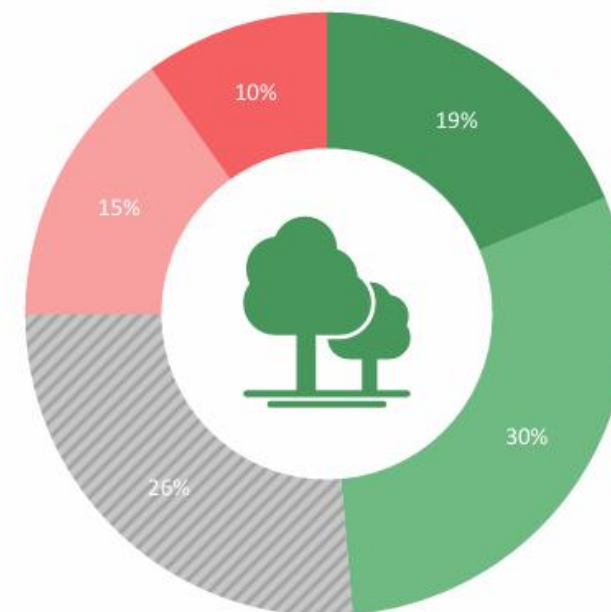
Hälften av de svarande ungdomarna eller unga vuxna har ett stort eller ganska stort intresse för att vara i skogen regelbundet

**SPENDERA TID I
SKOGEN/NATUREN
EN VANLIG VECKA**

*12% av unga svarar att de
spenderar mycket tid i
skogen/naturen en
typisk vecka*

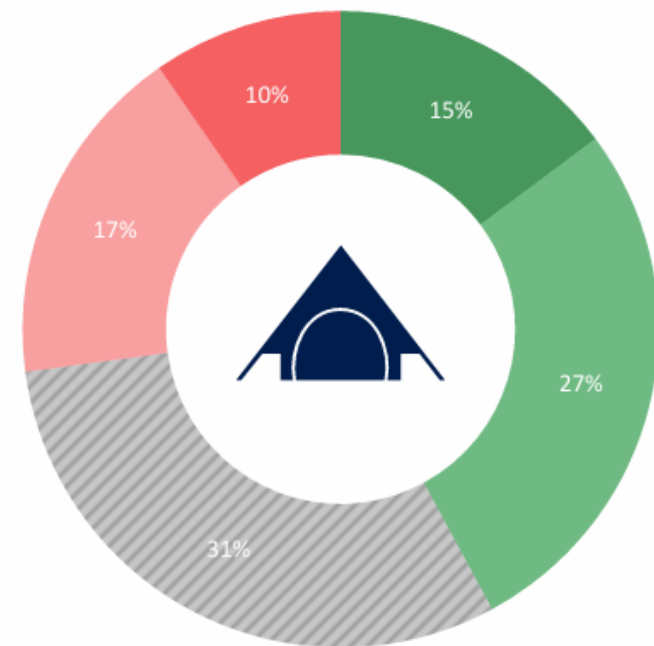
INTRESSET FÖR ATT VARA I SKOGEN

Hur stort är ditt intresse för att vara i skogen?

42 procent anger att de är
mycket eller ganska intresserade
utav friluftsliv

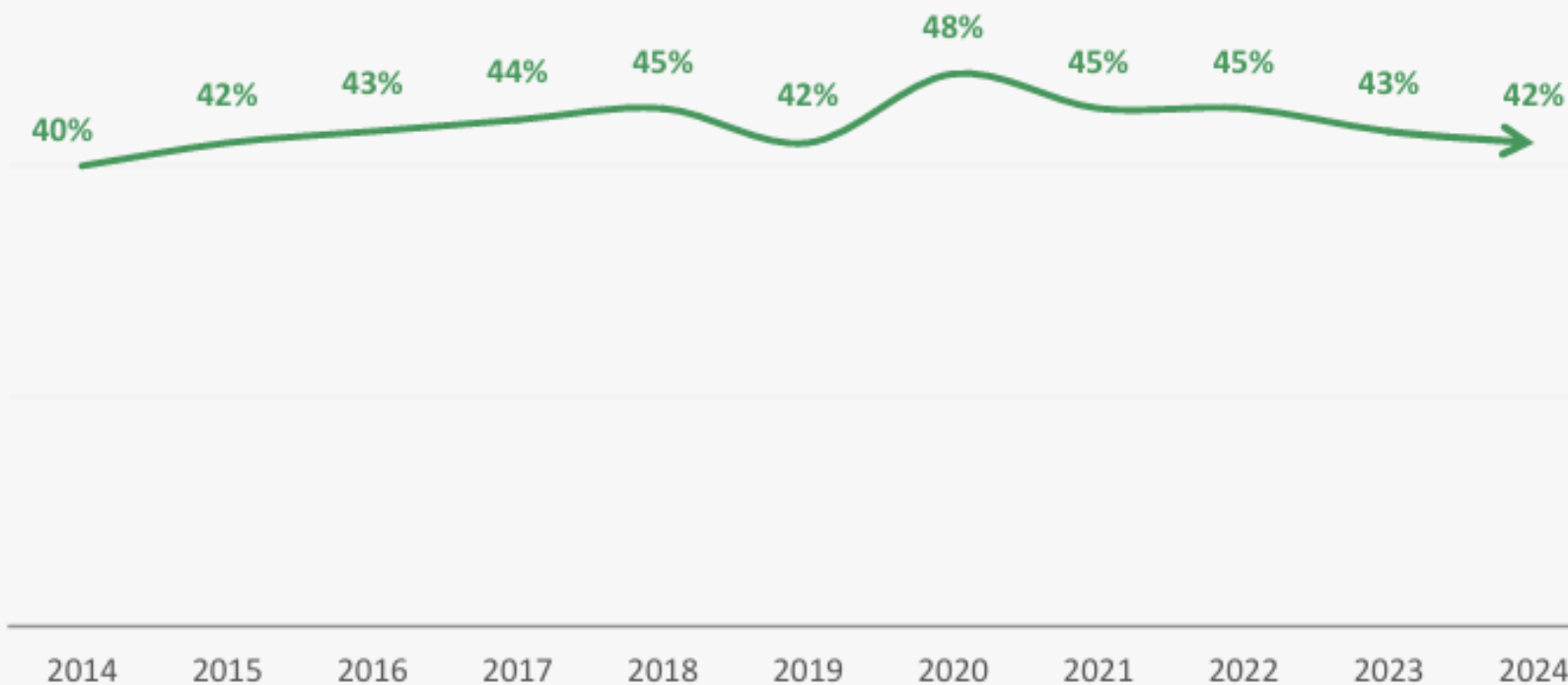
27 procent anger att de är helt
eller relativt ointresserade

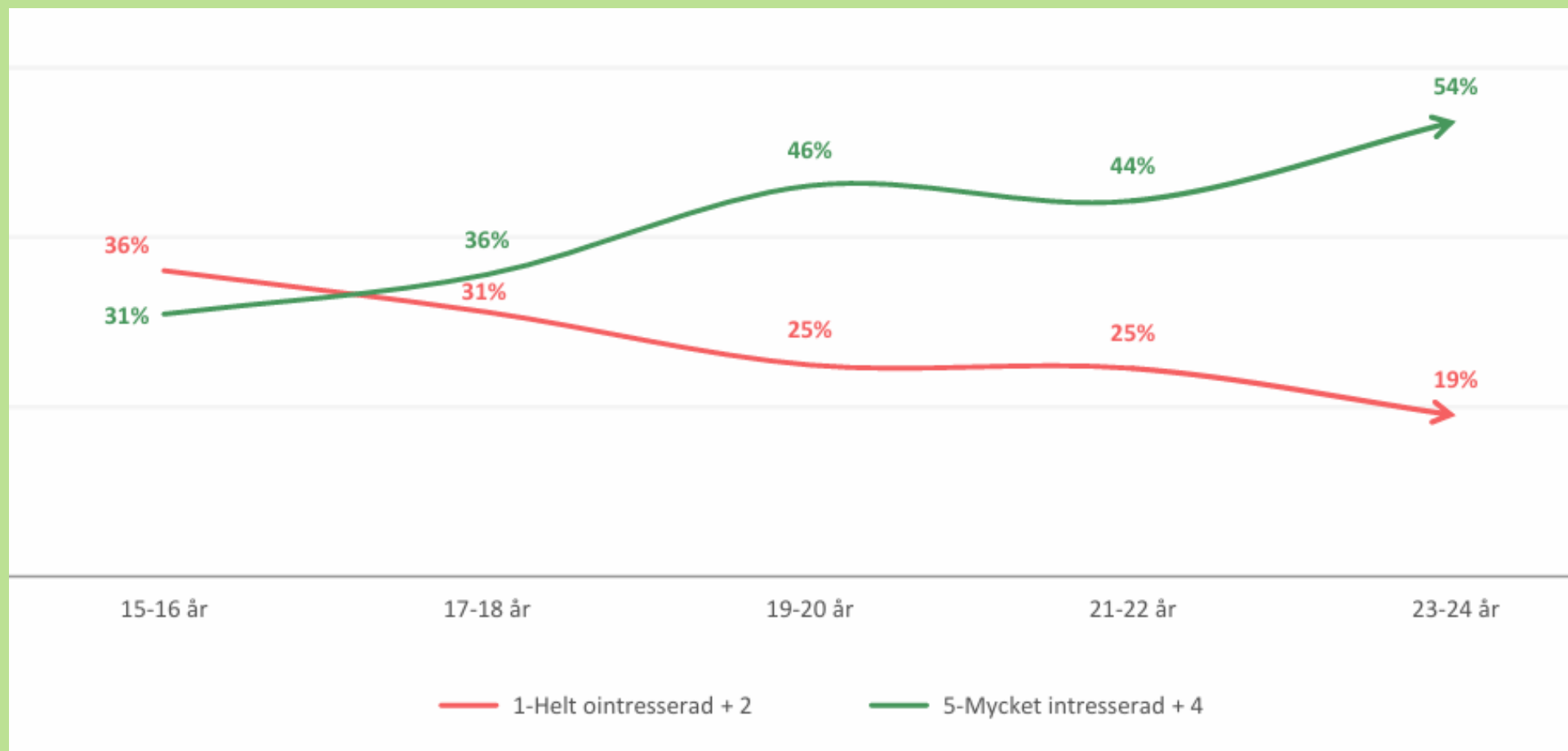
Hur stort är ditt intresse för friluftsliv?

■ 5-Mycket intresserad
 ■ 4
 ■ 3-Varken eller
 ■ 2
 ■ 1-Helt ointresserad

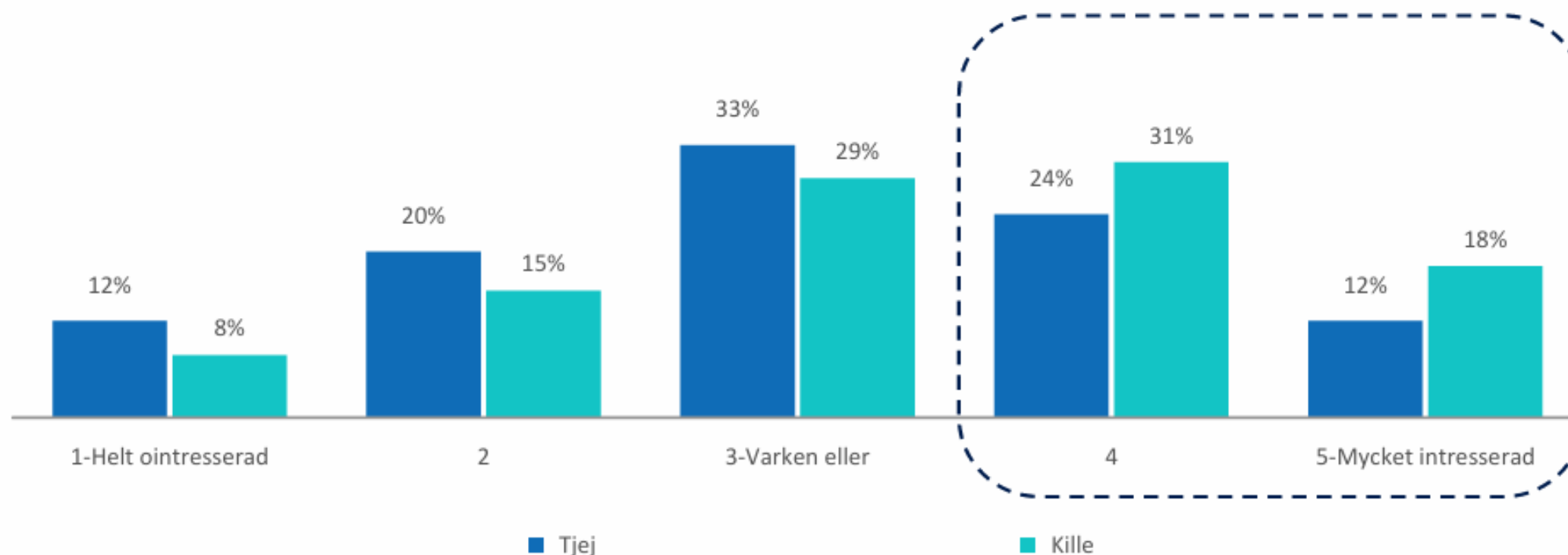
Friluftshintressets utveckling över 10 års tid

Friluftshintresset i olika åldrar

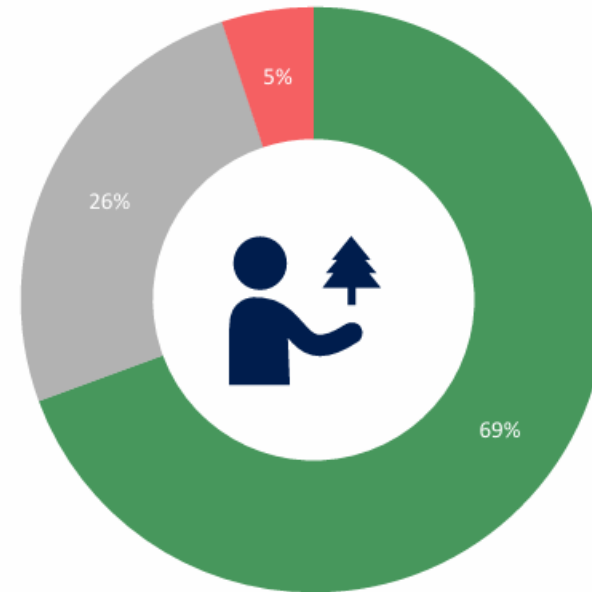

Friluftsinteress hos killar och tjejer

Kännedom om allemansrätten

TVÅ AV TRE UNGA VET VAD ALLEMANSRÄTTEN INNEBÄR

Känner du till allemansrätten?

- Ja, jag känner till allemansrätten och vet vad det innebär
- Ja, jag känner till allemansrätten men känner mig osäker på vad det innebär
- Nej, jag har inte hört talas om allemansrätten

Allemansrättens värde för ungdomar:

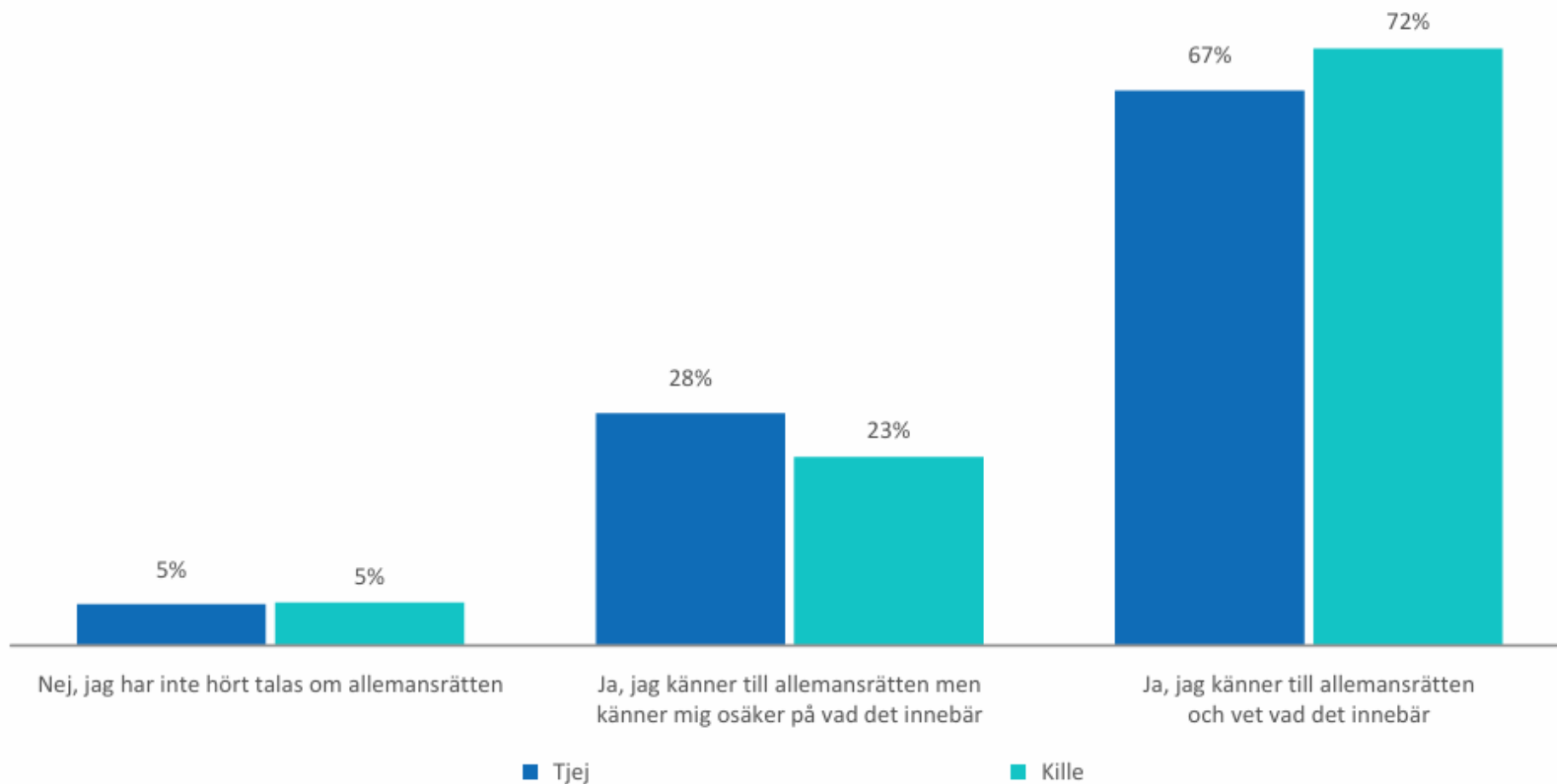
Ungdomarnas svar visar generellt att de sätter ett värde på att allemansrätten finns, även om inte alla upplever att de har en direkt relation till den eller behov av den i sin nuvarande situation eller livssammanhang

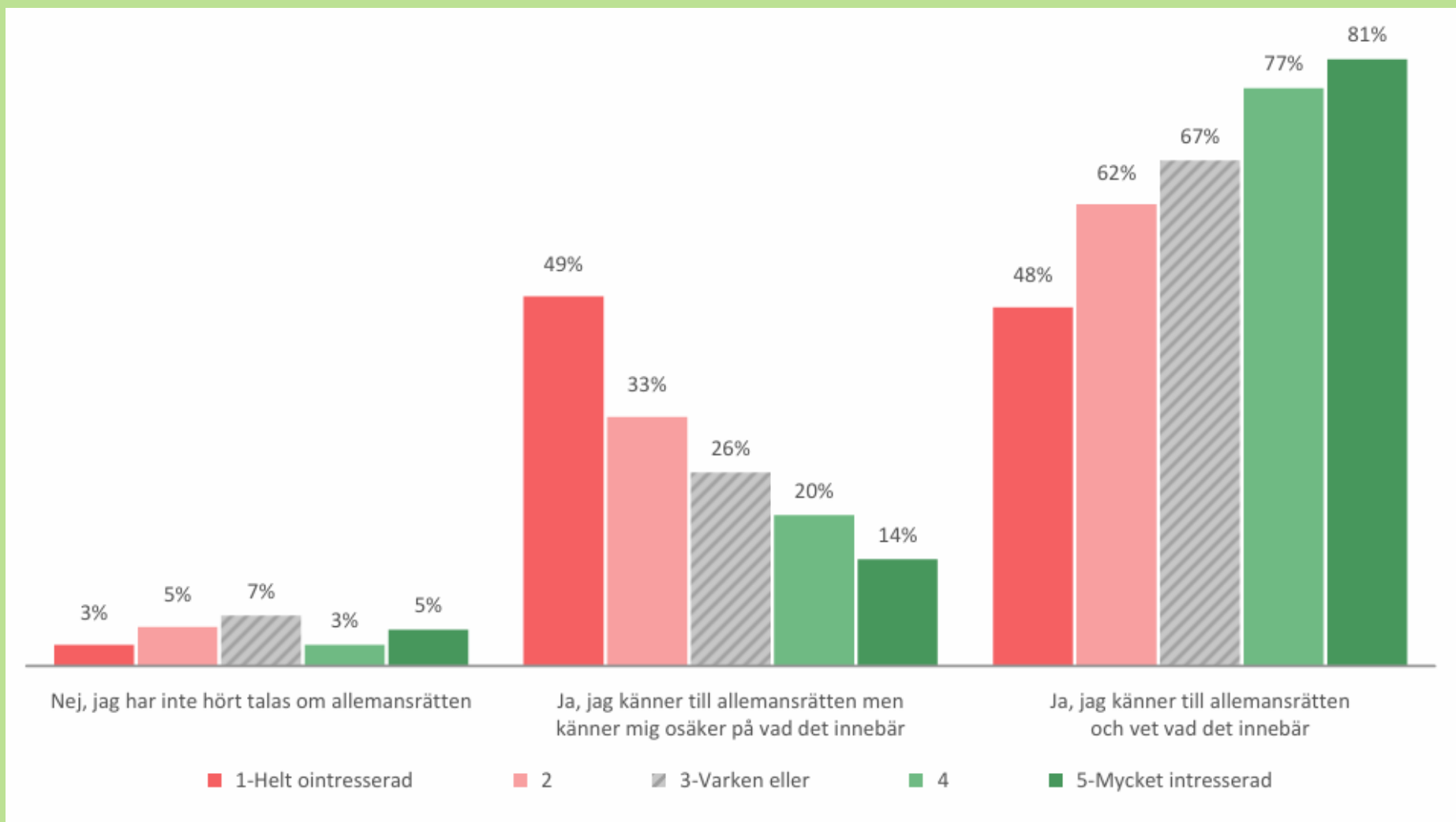
Vad innebär allemansrätten för ungdomar?

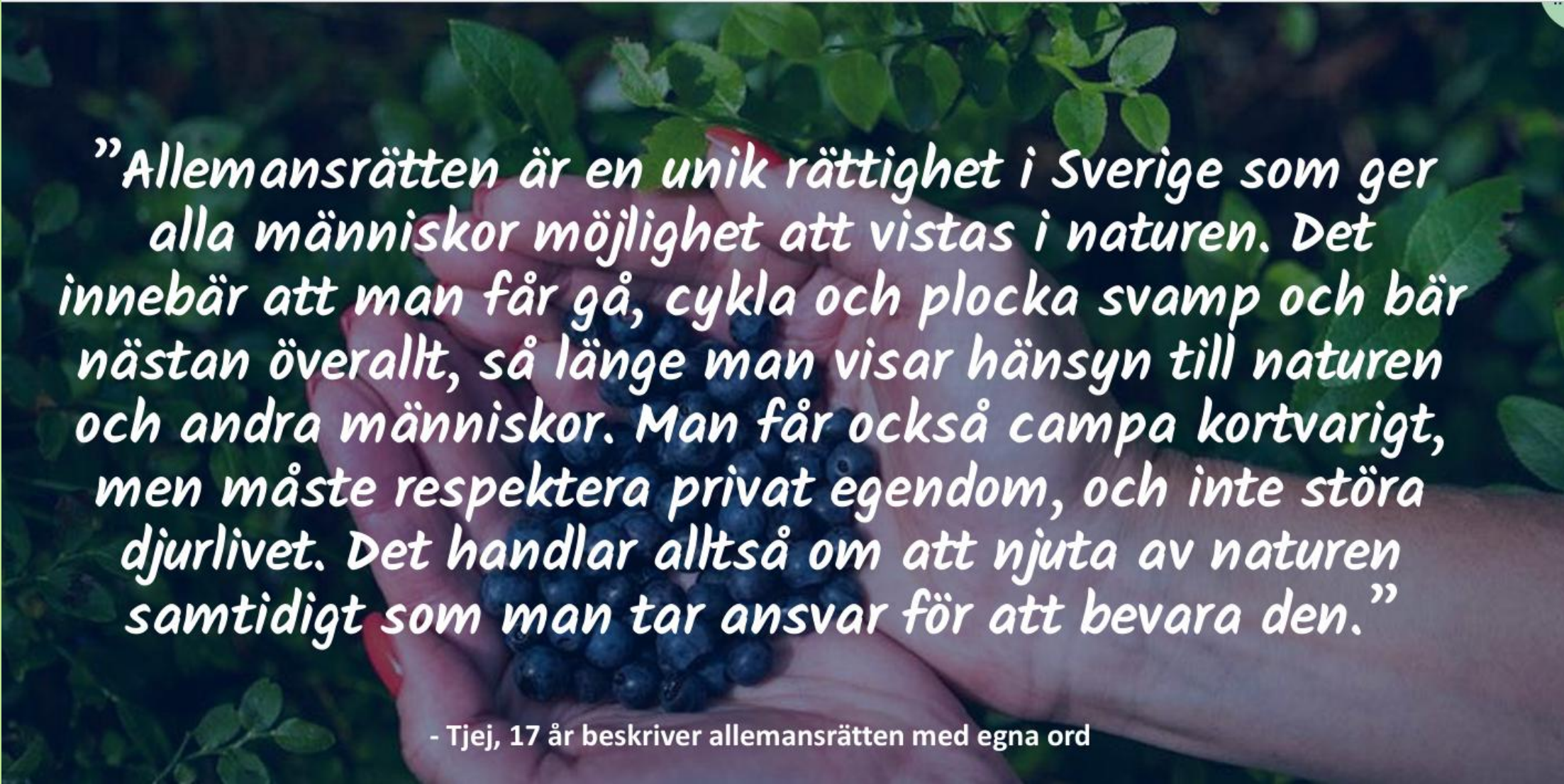
- **Rätt att röra sig fritt i naturen:** Individens rätt att besöka naturen oavsett vem som äger eller förvaltar marken. Allemansrätten innebär att Sveriges natur ska vara tillgänglig för alla att röra sig fritt i.
- **Rätt att ta del av naturens resurser:** Besökare i naturen har rätt att använda vissa resurser. Tack vare allemansrätten har en rätt att ta del av naturens resurser, till exempel att plocka svamp och bär eller vilda blommor som växer fritt i naturen.
- **Skyldighet att visa hänsyn och respekt:** Hänsyn och respekt är centralt. Många unga betonar att med rättigheter kommer också ett ansvar att respektera naturen, djurlivet och andra människor i naturen.
- **Inte störa, inte förstöra:** Ett återkommande tema är att en inte ska störa andra människor eller djur i naturen samt inte förstöra levande ting eller lämna skräp eller andra spår efter sig.
- **Unikt för Sverige:** Allemansrätten är unik för Sverige och de människor som befinner sig i Sveriges natur enligt många ungdomar.

Kännedom om allemansrätten hos tjejer och killar

Kännedom om allemansrätten utifrån friluftsinterasset

"Allemansrätten är en unik rättighet i Sverige som ger alla människor möjlighet att vistas i naturen. Det innebär att man får gå, cykla och plocka svamp och bär nästan överallt, så länge man visar hänsyn till naturen och andra människor. Man får också campa kortvarigt, men måste respektera privat egendom, och inte störa djurlivet. Det handlar alltså om att njuta av naturen samtidigt som man tar ansvar för att bevara den."

- Tjej, 17 år beskriver allemansrätten med egna ord

"Alle man har rätt till naturen runt omkring oss. Detta innebär då att du får vistas, tälta och njuta av den men det följer också att personen efter dig ska ha en lika bra upplevelse som du hade, d.v.s. förstör inte naturen."

- Kille, 20 år

"Typ att all mark är fritt asså inte att du äger marken men du har rätt till att plocka bär osv."

- Tjej, 17 år

"Att större delen av naturen i Sverige är allmän mark som vi sköter om tillsammans. Vi har rätt att vara där men behöver behandla den som vår egen."

- Tjej, 23 år

"Man får plocka bär/svamp frukt osv i områden som inte är naturreservat och "lämna" naturen i samma skick som den var när man kom."

- Tjej, 23 år

Hur skulle du beskriva allemansrätten med egna ord?

"Att man exempelvis inte får ta bär, frukt, grönsaker och allt annat som växer i trädgårdar, åkrar eller planteringar. Kan även innebära att man inte ska slänga skräp runt omkring sig som kan skada både djur och människor. Apropå skada så får man inte hålla joga, störa eller skada levande varelser såsom djur eller annat."

- Kille, 17 år

"Man kan vara på andras mark, förutom tomter där man bor t.ex. och vandra, titta sig runt, sådana saker. Man får såklart inte förstöra marken genom att döda gräset, hugga ner träd och liknande."

- Kille, 17 år

"Använd hjärnan, lämna inte skräp, förstör inte. Typ gyllene regeln fast mot naturen."

- Tjej, 20 år

"En väldigt unik rättighet som vi har i Sverige som handlar om hur man får röra sig i skog och mark på ett fritt sätt, och vilka skyldigheter man har i naturen."

- Tjej, 23 år

Hur nå ungdomar och unga vuxna? (utöver i skolan givetvis!)

- 4 av 5 unga använder Snapchat, Instagram och YouTube.
- En större andel 15-19-åringar hänger på Snapchat, medan 20-24-åringarna oftare befinner sig på Instagram.
- Över tid är det TikTok som ökat snabbast i användning de senaste åren, framförallt för att 20-24-åringarna har börjat hitta dit.
- Unga använder inte längre fler och fler sociala medier, utan de nya som tillkommer konkurrerar ut andra som går ur tiden. Facebook är kanske det tydligaste exemplet på en plattform som allt fler unga överger, från att användas av 3 av 4 unga (77%) år 2020 till att år 2024 knappt användas av varannan (49%).

Slutsats:

**Bred kännedom om allemansrätten från skolan,
men kunskapen behöver kontinuerligt fyllas på**

Sju av tio unga har hört talas om allemansrätten, men inte lika många känner sig säkra på vad allemansrätten innebär. De med stort friluftsintrasse har bättre koll än andra, vilket inte är så konstigt.

**Men vi (ni!) behöver kontinuerligt fylla på och fördjupa
kunskapen om allemansrätten genom ungdomens år.
Annars begränsas allemansrätten till den kunskapen som
unga fick en gång i tidiga skolår.**